

INHOUDSOPGAWE

	BL
Voorwoord	i
Opsomming	iv
Summary	vi
Key Terms	vii

DEEL I : NAVORSINGSPROSES

Hoofstuk 1 : Die Onderzoek		1
1.1	Inleiding	1
1.2	Keuse vir die ondersoek	2
1.3	Die navorser se belangstelling	3
1.4	Die doel van die ondersoek	4
1.4.1	Die fomulering van 'n hipotese	5
1.4.2	Moontlike resultate wat behaal kan word met die ondersoek	5
1.5	Die metode van ondersoek	6
1.5.1	Metodologie	6
1.5.2	Navorsingstegnieke	7
1.5.2.1	Kwalitatiewe navorsing	8
1.5.2.2	Kwantitatiewe navorsing	9
1.5.2.3	Literatuurstudie	10
1.6	Probleme met die ondersoek	11
1.7	Begrensing van die ondersoek	12
1.7.1	Universele afbakening	12
1.7.2	Afbakening van die domein	13
1.7.3	Tydsbegrensing	13
1.8	Begripsomskrywings	14
1.8.1	Titel klarigheid	14
1.8.2	Konseptuele klarigheid	15
1.9	Indeling van hoofstukke	17

DEEL II : OORBEVOLKING

	BL
Hoofstuk 2 : Oorbevolking van gevangenis	22
2.1 Inleiding	22
2.2 Die oogmerke van straf	24
2.3 Die oplegging van gevangenisstraf as strafvorm	26
2.3.1 Gevangenisstraf	29
2.3.2 Periodieke gevangenisstraf	32
2.3.3 Onbepaalde vonnis	33
2.4 Die oorsprong van die gevangenis	36
2.4.1 Historiese ontwikkeling van gevangesetting en die aard van die vroegste gevangenis	37
2.4.2 Transformasie van die Korrektiewe stelsel in Suid-Afrika : 'n Historiese oorsig	41
2.5 Oorbevolking van gevangenis in ander lande	48
2.5.1 Verenigde State van Amerika	49
2.5.2 Europa	50
2.5.3 Japan	55
2.5.4 Nieu-Seeland	55
2.5.5 Oorbevolking in Afrika	57
2.5.6 Vergelyking van die oorbevolkingsprobleem in ander lande	64
2.6 Oorbevolking in Suid-Afrikaanse gevangenis	66
2.6.1 Ongevonnisde gevangenes	75
2.6.1.1 Lang aanhoudingstydperke van ongevonnisde gevangenes	82
2.6.1.1.1 Die rol van die Polisie	86
2.6.1.1.2 Die Departement Justisie se rol in aanhoudingstydperke van ongevonnisde gevangenes	91
2.6.1.1.3 Die rol wat Korrektiewe Dienste kan speel in aanhoudingstydperke van ongevonnisde gevangenes	99
2.6.1.1.4 Die gemeenskap en oorbevolking van gevangenis	101
2.6.1.2 Kan aanhoudingstydperke as verhoorafwagende 'n deel uitmaak van vonnislengte na skuldigbevinding?	102

		BL
2.6.2	Gevonniste gevangenes	104
2.6.2.1	Korttermyn Gevangenisstraf	113
2.6.2.2	Oplegging van minimum vonnisse	118
2.6.2.3	Langtermyn Gevangenisstraf	127
2.6.3	Finansiële implikasies van oorvol gevangenis	137
Hoofstuk 3 :	Die rol van onafhanklike partye in die bekamping van oorbevolking	144
3.1	Inleiding	144
3.2	Die rol van die Inspekterende Regter van Gevangenis	144
3.2.1	Mandaat van die Inspekterende Regter	145
3.2.2	Peroneelsterie	146
3.2.3	Onafhanklike Gevangenisbesoekers	150
3.2.4	Klagtes van gevangenes	153
3.2.5	Inspeksie van gevangenis	155
3.3	“Besigheid teen Misdaad”	157
3.3.1	Die doel en ontstaan van “Besigheid teen Misdaad”	157
3.3.2	Die “Integrated Justice System”	159
3.3.3	Die “Awaiting Trial Prisoner” Projek	166
3.3.4	Pleitbedinging	170
3.4	Statistiek Suid-Afrika	173
3.4.1	Vergelyking van sensusstatistiek (1996/2001)	174
3.4.2	Vergelyking tussen bevolkingsgroepe in die gevangenis en dié in die gemeenskap	180
Hoofstuk 4 :	Die invloed van eksterne faktore op oorbevolking in gevangenis	182
4.1	Inleiding	182
4.2	Armoede / Werkloosheid	182
4.3	Opvoeding binne gesinsverband	191
4.4	Bendes / Dwelms	195
4.5	Rasseverhoudings	199

		BL
Hoofstuk 5 : Gesondheidstoestande in gevangnisse		200
5.1	Inleiding	200
5.2	Mediese behandeling as reg van gevangenes	200
5.2.1	MIV/Vigs binne gevangnisse	201
5.2.2	Natuurlike sterftes in gevangnisse	207
5.3	Toepassing van die Rookwet	210
Hoofstuk 6 : Eenheidsbestuur		212
6.1	Inleiding	212
6.2	Wat is eenheidsbestuur?	214
6.3	Eenheidsbestuur in Suid-Afrika	215
6.3.1	Infrastruktuur nodig vir doeltreffende eenheidsbestuur	218
6.3.2	Tradisionele gevangenisbestuur vs eenheidsbestuur	222
6.3.3	Voor- en nadele van eenheidsbestuur	226
6.3.4	Verskillende rolspelers binne eenheidsbestuur	230
6.4	Implementering van eenheidsbestuur	234
6.4.1	Menseregte en eenheidsbestuur	237
6.4.2	Die eenheidsbestuursproses	238
6.5	Eenheidsbestuur en oorbevolking	241
Hoofstuk 7 : Korrektiewe Dissipline		243
7.1	Inleiding	243
7.2	Gevangenesdissipline	245
7.2.1	Regte van gevangenes	247
7.2.2	Veilige bewakingsklassifikasie	249
7.2.3	Voorregte- en dissiplinêrestelsel vir gevangenes	252
7.2.4	Gevangenes-arbeid	256
7.3	Personeeldissipline	258
7.3.1	Arbeidsverhoudinge en Vakbonde	260
7.3.2	Opleiding van personeel	261

		BL
7.3.2.1	Basiese opleiding	262
7.3.2.2	Eksterne opleiding	264
7.3.3	Werknemersbystandsprogram	264
7.3.4	Nuwe insignia vir Korrektiewe Dienste	265
7.3.5	Dissiplinêre kode vir lede van Korrektiewe Dienste	267
7.3.5.1	Aanranding – lid op gevangene	268
7.3.5.2	Korrupsie	269
7.4	Lid/gevangeneverhouding en oorbevolking	270

DEEL III : REHABILITASIE

Hoofstuk 8 : Rehabilitasie		275
8.1	Inleiding	275
8.2	Die ontwikkeling van die mens	278
8.3	Rehabilitasie as Strafoogmerk	283
8.4	Rehabilitasie binne Korrektiewe Dienste	287
8.4.1	Behandelingsprogramme	294
8.4.2	Rehabilitasie en oorbevolking	299
8.5	Die rol van die gemeenskap	302
Hoofstuk 9 : Gemeenskapskorreksies		307
9.1	Inleiding	307
9.2	Waar kom Gemeenskapskorreksies as strafvorm vandaan?	309
9.2.1	Die Georgia-model	310
9.2.2	Die Suid-Afrikaanse model	312
9.3	Wetgewing rakende Gemeenskapskorreksies	317
9.4	Gemeenskapsdiens	322
9.5	Elektroniese monitering	324
9.6	Vrylating van gevonniste gevangenes	328
9.6.1	Vrylatingsbeleid in ander lande	329
9.6.2	Vorige vrylatingsbeleid in Suid-Afrika	332
9.6.3	Die nuwe vrylatingsbeleid in Suid-Afrika	336

		BL
9.7	Halfweghuise	342
Hoofstuk 10 : Herstellende geregtigheid		345
10.1	Inleiding	345
10.2	Wat is herstellende geregtigheid?	347
10.3	Die rolspelers binne herstellende geregtigheid	351
10.4	Voordele wat herstellende geregtigheid vir die verskillende rolspelers inhou	356
10.5	Programme wat aangebied word binne herstellende geregtigheid	358
10.6	Internasionale- en plaaslike neigings ten opsigte van herstellende geregtigheid	362
10.7	Herstellende geregtigheid en oorbevolking	364
DEEL IV : SLOT		
Hoofstuk 11 : Strafbelewenis – die gevangene se siening		369
11.1	Inleiding	369
11.2	Gevangenes se siening rondom oorbevolking van gevangenisse	369
Hoofstuk 12 : Bevindinge en Aanbevelings		378
12.1	Inleiding	378
12.2	Bevindinge	378
12.3	Aanbevelings	386
12.4	Slot-opmerkings	402
	Bibliografie	404

TABELLE EN ILLUSTRASIES

		BL
1.	Strafoogmerke (FIGUUR 1)	25
2.	Goedgekeurde akkommodasie teenoor gevangenisbevolking soos op 30 April 2004 (TABEL 1)	27
3.	Statistiek – Vonniskategorieë soos op 30 April 2004 (TABEL 2)	35
4.	Statistiek – Misdaadkategorieë soos op 30 April 2004 (TABEL 3)	35
5.	Pretoriagevangenis (1880 – 1906), geleë waar die munt vandag staan (FIGUUR 2)	41
6.	Durbangevangenis (1920) (FIGUUR 3)	43
7.	Hierargie van Strafsanksies (FIGUUR 4)	50
8.	Gevangenes per 100 000 van die bevolking van Nieu-Seeland (1960 – 1990) (FIGUUR 5)	56
9.	Lengte van vonnis ten opsigte van gevangenisstraf opgelê in Namibië gedurende 2000 (FIGUUR 6)	62
10.	Toesluittotale op 31 Desember (1991 – 2000) (FIGUUR 7)	63
11.	Walvisbaaigevangenis (1904) en Swakopmundgevangenis (2004) (FIGUUR 8)	64
12.	Oorsig van SA gevangenisbevolking (Maart 2004) (FIGUUR 9)	69

		BL
13.	Gevangenisbevolking per 100 000 van 'n land se bevolking (1970) (TABEL 4)	72
14.	Gevangenisbevolking per 100 000 van Suid-Afrikaanse bevolking (TABEL 5)	72
15.	Gevangenisbevolking teenoor goedgekeurde akkommodasie (FIGUUR 10)	73
16.	Aantal ongevonniste gevangenes in aanhouding (1995 – 2004) (FIGUUR 11)	76
17.	Ouderdomsgroepe van ongevonniste gevangenes in aanhouding (30 April 2004) (TABEL 6)	78
18.	Ongevonniste gevangenes jonger as 18 jaar (30 April 2004) (TABEL 7)	79
19.	Ongevonniste gevangenes langer as 3 maande in aanhouding (30 April 2004) (FIGUUR 12)	82
20.	Ongevonniste gevangenes langer as 3 maande in aanhouding (per maand) (FIGUUR 13)	83
21.	Aantal gevonniste gevangenes in aanhouding (1995 – 2004) (FIGUUR 14)	105
22.	Die 10 mees oorbevolkte gevangnisse in Suid-Afrika (Maart 2004) (TABEL 8)	106
23.	Embleem van Korrektiewe Dienste (FIGUUR 15)	107
24.	Ouderdomsgroepe van gevonniste gevangenes in aanhouding (30 April 2004) (TABEL 9)	114
25.	Gevonniste gevangenes jonger as 18 jaar (30 April 2004) (TABEL 10)	114

		BL
26.	Misdaadkategorieë van gevonniste gevangenes jonger as 18 jaar (TABEL 11)	115
27.	Vonnisse van 10 jaar en langer (1995 – 2005) (FIGUUR 16)	128
28.	Toename in lengte van vonnis (TABEL 12)	129
29.	Aantal ter doodveroordeeldes wie se vonnisse nog nie omskep is na gevangenisstraf nie (Julie 2004) (TABEL 13)	130
30.	Aantal gevangenes wat lewenslange gevangenisstraf uitdien (FIGUUR 17)	131
31.	Korrektiewe Dienste se spandering aan personeeluitgawes teenoor die res van die begroting (FIGUUR 18)	138
32.	Per kapita koste om 'n gevangene vir een dag in 'n gevangenis aan te hou (TABEL 14)	140
33.	Johannes Jacobus (Hannes) Fagan (FIGUUR 19)	146
34.	Organigram : Regterlike Inspektoraat (FIGUUR 20)	147
35.	Goedgekeurde postebepaling van die Regterlike Inspektoraat (TABEL 15)	148
36.	Totale uitgawes : 2003/2004 finansiële jaar (FIGUUR 21)	148
37.	Totale jaarlikse uitgawes van die Regterlike Inspektoraat (1999 – 2003) (FIGUUR 22)	149

		BL
38.	Aantal betalings vasgelê deur OGB's VS vasleggings deur die kantoor van die Inspekterende Regter (FIGUUR 23)	152
39.	Aantal klagtes van gevangenes hanteer (FIGUUR 24)	155
40.	Die Regsplegingstelsel (FIGUUR 25)	158
41.	Stabilisering van misdaad in Suid-Afrika (FIGUUR 26)	160
42.	Misdaadstatistiek : Moorde en Verkragting (1994 – 2001) (FIGUUR 27)	161
43.	Die werking van die “Integrated Justice Court Centre” (FIGUUR 28)	163
44.	Statistiek, IJCC – Port Elizabeth (TABEL 16)	165
45.	Aanhoudingstotale van ATP's by St. Albans Medium A gevangenis (FIGUUR 29)	168
46.	Suid-Afrikaanse bevolking (1996/2001) (TABEL 17)	174
47.	Verspreiding van bevolking per Provinsie (1996/2001) (FIGUUR 30)	175
48.	Amptelike tale wat as eerste huistaal gepraat word (1996/2001) (FIGUUR 31)	176
49.	Arbeidsmark-status : Ouderdomsgroep 15 tot 65 (FIGUUR 32)	177
50.	Huishoudelike dienste (1996/2001) (TABEL 18)	179

		BL
51.	Verhouding tussen bevolkingsgroepe in die gevangenis en dié in die gemeenskap (TABEL 19)	180
52.	Selfkonsep (FIGUUR 33)	194
53.	Aantal bekende gevalle van MIV/Vigs in Suid-Afrikaanse gevangenis (FIGUUR 34)	206
54.	Natuurlike sterftes teenoor ontslag op mediese gronde (1996 – 2003) (FIGUUR 35)	208
55.	Aantal natuurlike sterftes per 1000 gevangenes (TABEL 20)	209
56.	Malmesburygevangenis in aanbou (FIGUUR 36)	217
57.	Eenheidsbestuurs-gevangenis (FIGUUR 37)	220
58.	Gemeenskaplike sel en ontspanningsarea (FIGUUR 38)	221
59.	Die eenheidsbestuursproses (FIGUUR 39)	239
60.	Boustene vir professionele dienslewering (FIGUUR 40)	262
61.	Besettingstotale, Worcester Mans- en Vrouegevangenis (TABEL 21)	272
62.	Verspreiding van personeel : Worcestergevangenis (Augustus 2004) (TABEL 22)	272
63.	Rehabilitasie binne Korrektiewe Dienste (FIGUUR 41)	290

	BL
64. IK-waardes van die publiek teenoor dié van gevangenes (TABEL 23)	295
65. Samestelling van die nuwe Korrektiewe toesig- en Paroolraad (FIGUUR 42)	337
66. Vonnisse opgelê voor en na implementering van die nuwe vrylatingsbeleid (TABEL 24)	340
67. Terugvoer van respondente : Minnesota – 1991 (FIGUUR 42)	361
68. Ouderdomsgroepe van respondente (TABEL 25)	371
69. Reaksie op vraelys (TABEL 26)	372
70. Gevangenisbevolking per 100 000 mense in lande waar dagboetes opgelê word teenoor lande waar dit nie (gereeld) gebruik word nie (TABEL 27)	391

AANHANGSELS

		BL
Bylaag 1	Magtiging om navorsing te doen binne Suid-Afrikaanse gevangenis	426
Bylaag 2	Navorsingsvraelys oor oorbevolking in SA gevangenis	427
Bylaag 3	Bylae2, gewysig by Artikel 5 van Wet 126 van 1992	429
Bylaag 4	Gevangenisbevolkingsgroei gedurende die 1990's	431
Bylaag 5	Minimum strawwe ingevolge Wet 105 van 1997	432
Bylaag 6	Gesamentlike funksies van die betrokke Departemente binne die "Integrated Justice Court Centre"	436
Bylaag 7	Staatskoerant No. 22933 gedateer 14 Desember 2001 (Artikel 105A van die Strafwysigingswet, Wet 62 van 2001)	437
Bylaag 8	Artikel 23 van die Wet op Korrektiewe Dienste (wet 111 van 1998) – Dissiplinêre oortredings	442
Bylaag 9	Voorgestelde insignia vir Korrektiewe Dienste	443
Bylaag 10	Nuwe (goedgekeurde) insignia vir Korrektiewe Dienste	444
Bylaag 11	Artikel 73 tot 82 en 117(e) van die Wet op Korrektiewe Dienste (wet 111 van 1998) – Funksionering van die nuwe Korrektiewe toesig- en Paroolraad	445